

Elżbieta Matyaszevska
– historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych, absolwentka historii sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Była pracownik Instytutu Leksykografii KUL – redaktorka i autorka haseł z zakresu sztuki religijnej, zamieszczonych w *Encyklopedii katolickiej*. Przez lata współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków, publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego. W ramach prac związanych z gromadzeniem informacji o stratach kultury polskiej, prowadzonych przez Wydział do spraw Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przygotowała kilkadzie-

siąt kart obiektów rzeźbiarskich z XIX i XX wieku utraconych podczas II wojny światowej. Obecnie współpracuje z Instytutem Sztuki PAN w Warszawie, a także Redakcją Polskiego Słownika Biograficznego, pisząc biogramy polskich artystów, przewidziane do kolejnych tomów obu słowników. Utrzymuje stały kontakt jako wykładowca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Lublinie, Tomaszowie Lubelskim oraz Świdniku, a także z Filharmnią Lubelską, przygotowując tam, w ramach Akademii Muzyki i Plastyki, prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne (oferta jest skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu). Od paru lat związana jest z Domem Kultury LSM w Lublinie, gdzie w ramach tematów przewodnich „Niespiesznie po Lublinie”, „Czy artysta może być kobietą”, „Galeria arcydzieł”, prowadzi cykliczne wykłady z historii sztuki, popularyzujące wiedzę o znanych i mniej znanych artystach oraz artystkach, a także wybranych arcydziełach sztuki europejskiej.

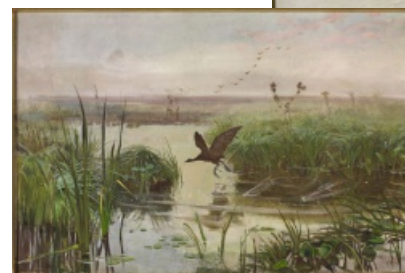
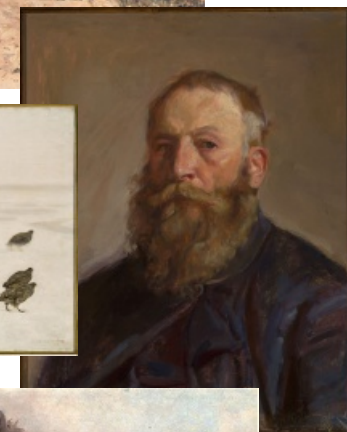
Jest autorką książki „*Wierzę w cuda nie od dziś*”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007), współautorką albumowego opracowania *Matejko. Obrazy olejne. Katalog* (Warszawa 1993), autorskich rozdziałów w kilku publikacjach zbiorowych dotyczących ikonograficznej obecności zwierząt w dziełach sztuki, referatów posesyjnych podejmujących problematykę sztuki religijnej oraz kilkudziesięciu publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego. Jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

CZWARTKI ZE SZTUKĄ
Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszevską
Mistrzowie i ich dzieła
Józef Chełmoński
– *mistrz szlacheckiej fantazji*

„Talent jego nie rozwijał się stopniowo i systematycznie, lecz szedł gwałtownymi rzutami, zatrzymywał się na chwilę i znowu porywał naprzód” – tak w roku 1889 pisał o Józefie Chełmońskim jego przyjaciel, a jednocześnie wytrawny krytyk i teoretyk sztuki, Stanisław Witkiewicz. Jego opinia jest tyleż ważna, co prawdziwa – wszak to właśnie Witkiewicz przez wiele lat dzielił z Chełmońskim pracownię malarską, urządzoną w skromnym pokoiku na ostatnim piętrze Hotelu Europejskiego w Warszawie, obserwując owe wzloty i zatrzymania jego talentu.

W świadomości Polaków do dziś Józef Chełmoński zajmuje, obok Jana Matejki oraz Artura Grottgera, najbardziej poczesne miejsce w pantheonie rodzimych malarzy. Ze swymi „Trójkami”, „Czwórkami” oraz „Odlatującymi żurawiami” przez lata urósł do rangi narodowego mitu, a jego malarstwo stało się najbardziej eksportowym dowodem na „polskość w sztuce”.

Nasz bohater urodził się w roku 1849 w majątku Boczki koło Łowicza, w rodzinie szlacheckiej. Od najmłodszych lat dzieciństwa stykał się z szeroką rozumianą sferą sztuki, gdyż zarówno dziadek, jak i ojciec wykazywali wielkie zdolności artystyczne, zaszczipiając je kolejnym pokoleniom. Dodatkowo w rodzinnym domu Józia, obok rozmów o literaturze, muzyce oraz sztuce, kultywowano tradycje patriotyczne, wynikające z szacunku dla ziemi, pracy organicznej i osiągnięć dawnych pokoleń. Nie bez znaczenia było również przywiązanie do chrześcijańskich korzeni i wiary katolickiej.

Pierwszych lekcji rysunku przyszłemu malarzowi udzielał ojciec, który także rozbudził w nim miłość do muzyki. W kolejnych latach Józio

kształcił się najpierw w szkole powszechnej w Łowiczu, później w gimnazjum w Warszawie, by następnie – od roku 1867 rozpocząć studia w Klasie Rysunkowej Wojciecha Gersona. Kontynuował je do roku 1871, mimo iż po śmierci ojca musiał jednocześnie zarabiać korepetycjami na swoje utrzymanie. Trudna sytuacja finansowa nie przeszkodziła mu także w wyjeździe na dalsze studia do Monachium, gdzie w tamtejszej Akademii uczył się przez kolejny rok. Zdarzało się, że żył wówczas niemal na granicy nędzy, zarabiając na podstawowe utrzymanie wykonywaniem drzeworytów do warszawskich periodyków. To wszystko nie zniechęciło go jednak do sztuki – z wrodzoną pasją nieustannie szukał źródeł inspiracji dla swych obrazów, podróżując po Europie oraz Kresach Wschodnich.

Pierwsze uznanie dla jego dynamicznych kompozycji z rozpedzonymi końmi, ciągnącymi sanie z rozbawionym towarzystwem wracającym z balu pojawiło się już w roku 1873, po wystawie w monachijskim Kunstvereinie. Szybko posypały się nie tylko słowa pochwały, ale też konkretne zamówienia, w sposób kapitalny poprawiające jego sytuację finansową. Na fali owych sukcesów Józef Chełmoński dotarł do Paryża, gdzie, po niełatwym starciu, zyskał jednak popularność i uznanie. Jego „Trójki”, „Czwórki” oraz ukraińskie rozległe pejzaże z odlatującymi, dzikimi ptakami chcieli mieć wszyscy – i w Europie i w dalekiej Ameryce. Czasy biedy się skończyły, a Chełmoński niezaprzeczalnie stał się najjaśniejszą gwiazdą polskiego malarstwa realistycznego, widoczną nawet wówczas, gdy po powrocie do kraju na długie lata zaszył się w swym skromnym dworku w Kukłowie na Mazowszu.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

CZWARTKI ZE SZTUKĄ
Spotkanie z historykiem sztuki
dr Elżbietą Matyaszewską
Mistrzowie i ich dzieła
Józef Chełmoński
– *mistrz szlacheckiej fantazji*

Spotkanie odbędzie się
w czwartek 28 marca 2019 r. o godz. 17.00
w sali widowiskowej Domu Kultury LSM
w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29
www.domkulturyism.pl
Wstęp wolny